

Continguts d'aprenentatge de l'EpD en l'àmbit escolar

I INTERCULTURALITAT

SECUNDÀRIA

Objectiu general

Actuar de manera oberta i respectuosa en relació a la diversitat cultural per mitjà de l'anàlisi crítica i el rebuig de prejudicis, estereotips i de qualsevol tipus de discriminació, amb la finalitat d'esdevenir persones compromeses i responsables en la construcció de relacions interculturals basades en l'equitat, la justícia i la inclusió social.

Objectiu de final d'etapa

Ser persones obertes, responsables, crítiques i compromeses en la construcció de relacions interculturals basades en l'equitat, la justícia i la inclusió social, rebutjant els prejudicis, estereotips i qualsevol tipus de discriminació per motius d'origen o pertinença.

Blocs temàtics

Bloc A: Cultura, diversitat cultural i identitats

Bloc B: Estereotips, prejudicis i discriminacions

Bloc C: Models de convivència i inclusió social

SECUNDÀRIA

Bloc A: Cultura, diversitat cultural i identitats

Objectiu del bloc

Esdevenir persones conscients i assertives respecte a la pròpia identitat, obertes i respectuoses envers altres valors, cosmovisions i formes de viure presents en l'entorn proper i al món, tot reconeixent la necessitat d'uns valors compartits com a base de la convivència intercultural.

Continguts de final d'etapa

- Consciència crítica i autonomia en el procés de construcció de la pròpia identitat cultural a partir de l'establiment de diferències, semblances i interdependències amb les persones i col·lectius de l'entorn proper i llunyà.
- Respecte i defensa dels diferents sistemes de creences, valors, cosmovisions i formes de vida presents en l'entorn proper i llunyà, per tal d'aproximar-se i aprendre d'altres cultures.
- Valoració positiva de la diversitat cultural present en l'entorn proper i al món, posant l'èmfasi en la construcció de valors compartits per a la convivència en igualtat i dignitat.
- Comprensió crítica de les causes, característiques i conseqüències de les migracions actuals en el context de la globalització econòmica i de les comunicacions.
- Interiorització de conductes i de relacions interculturals basades en el respecte, el diàleg i l'enriquiment mutu.

SECUNDÀRIA

Desplegament continguts d'aprenentatge: *Cultura, diversitat cultural i identitats*

1er i 2on ESO	3er i 4art ESO
Assumpció del procés de construcció de la pròpia identitat, a partir de la identificació de semblances i diferències i l'establiment de relacions amb les persones i col·lectius de l'entorn proper i llunyà	Consciència crítica i autonomia en el procés de construcció de la identitat cultural a partir de l'establiment de relacions amb les persones i col·lectius de l'entorn proper i llunyà
Reflexió crítica sobre els diferents sistemes de creences, valors, cosmovisions i formes de vida presents en l'entorn proper i al món, respectant i valorant la diversitat cultural existent com una oportunitat d'aprenentatge i enriquiment	Comprensió i valoració positiva dels diferents sistemes de creences, valors, cosmovisions i formes de vida presents en l'entorn proper i al món, respectant i valorant la diversitat cultural existent com una oportunitat d'aprenentatge i enriquiment
Anàlisi de les causes, conseqüències i característiques dels fenòmens migratoris al llarg de la història de la humanitat i en l'actualitat	Comprensió crítica de les causes, conseqüències i característiques de les migracions actuals en el context de la globalització econòmica i de les comunicacions
Respecte i reivindicació dels principis i valors fonamentals (justícia, equitat, dignitat, pau, llibertat, solidaritat...) que constitueixen la base de la igualtat de drets i oportunitats per a totes les persones, independentment de l'origen o pertinença	Defensa i promoció dels principis i valors fonamentals (justícia, equitat, dignitat, pau, llibertat, solidaritat...) que constitueixen la base de la igualtat de drets i oportunitats per a totes les persones, independentment de l'origen o pertinença, duent a terme accions reivindicatives en situacions de vulneració

SECUNDÀRIA

Criteris d'avaluació

1er i 2on ESO	3er i 4art ESO
Assumeixen del procés de construcció de la pròpia identitat, a partir de la identificació de semblances i diferències i l'establiment de relacions amb les persones i col·lectius de l'entorn proper i llunyà	Construeixen la seva identitat cultural de forma crítica i autònoma a partir de l'establiment de relacions amb les persones i col·lectius de l'entorn proper i llunyà
Reflexió crítica sobre els diferents sistemes de creences, valors, cosmovisions i formes de vida presents en l'entorn proper i al món, respectant i valorant la diversitat cultural existent com una oportunitat d'aprenentatge i enriquiment	Comprensió i valoració positiva dels diferents sistemes de creences, valors, cosmovisions i formes de vida presents en l'entorn proper i al món, respectant i valorant la diversitat cultural existent com una oportunitat d'aprenentatge i enriquiment
Anàlisi de les causes, conseqüències i característiques dels fenòmens migratoris al llarg de la història de la humanitat i en l'actualitat	Comprensió crítica de les causes, conseqüències i característiques de les migracions actuals en el context de la globalització econòmica i de les comunicacions
Respecte i reivindicació dels principis i valors fonamentals (justícia, equitat, dignitat, pau, llibertat, solidaritat...) que constitueixen la base de la igualtat de drets i oportunitats per a totes les persones, independentment de l'origen o pertinença	Defensa i promoció dels principis i valors fonamentals (justícia, equitat, dignitat, pau, llibertat, solidaritat...) que constitueixen la base de la igualtat de drets i oportunitats per a totes les persones, independentment de l'origen o pertinença, duent a terme accions reivindicatives en situacions de vulneració

SECUNDÀRIA

Bloc B: Estereotips, prejudicis i discriminacions

Objectiu del bloc

Rebutjar els estereotips i prejudicis tant propis com presents en l'entorn social i en els mitjans de comunicació i denunciar les situacions de discriminació, dominació i violència per motiu d'origen o pertinença.

Continguts de final d'etapa

- Reflexió crítica i deconstrucció dels diferents estereotips i prejudicis tant propis com presents en l'entorn social i en els mitjans de comunicació envers persones i col·lectius d'origens culturals diversos
- Manifestació i defensa d'un tractament respectuós en relació als diferents col·lectius socials i culturals, en els espais d'informació i comunicació (mitjans de comunicació, Internet, xarxes socials...)
- Posicionament crític i rebuig d'actituds i comportaments etnocèntrics, xenòfobs i racistes que generen situacions de discriminació, de dominació i de violència envers persones o grups per motiu del seu origen o pertinença al llarg de la història i en l'actualitat
- Valoració crítica i aplicació de diferents eines, mecanismes i recursos per detectar i prevenir comportaments i/o situacions de discriminació, exclusió, dominació o violència envers les persones i grups per motiu del seu origen o pertinença

SECUNDÀRIA

Desplegament continguts d'aprenentatge: *Estereotips, prejudicis i discriminacions*

1er i 2on ESO	3er i 4art ESO
Anàlisi crítica i rebutj dels estereotips i prejudicis presents a l'aula i en els diferents àmbits relacionals de l'alumnat envers persones i col·lectius d'origens culturals diversos	Reflexió crítica i deconstrucció dels estereotips i prejudicis presents a l'aula i en els diferents àmbits relacionals de l'alumnat envers persones i col·lectius d'origens culturals diversos
Valoració crítica i posicionament en relació al tractament informatiu que es fa als mitjans de comunicació, Internet, xarxes socials, i altres espais d'informació i comunicació respecte als diferents col·lectius socials i culturals	Manifestació i defensa d'un tractament respectuós en relació als diferents col·lectius socials i culturals, en els espais d'informació i comunicació (mitjans de comunicació, Internet, xarxes socials...).
Anàlisi i valoració crítica de les actituds i comportaments etnocèntrics, xenòfobs i racistes que generen situacions de discriminació, exclusió, dominació o violència envers persones o grups per motiu del seu origen o pertinença al llarg de la història i en l'actualitat	Posicionament crític i rebutj d'actituds i comportaments etnocèntrics, xenòfobs i racistes que generen situacions de discriminació, exclusió, dominació o violència envers persones o grups per motiu del seu origen o pertinença al llarg de la història i en l'actualitat
Proposta i disseny d'eines, mecanismes i recursos per detectar i prevenir comportaments i/o situacions de discriminació, exclusió, dominació o violència envers les persones i grups per motiu del seu origen o pertinença	Valoració crítica i aplicació de diferents eines, mecanismes i recursos per detectar i prevenir comportaments i/o situacions de discriminació, exclusió, dominació o violència envers les persones i grups per motiu del seu origen o pertinença

SECUNDÀRIA

Criteris d'avaluació

1er i 2on ESO	3er i 4art ESO
Analitzen críticament i rebutgen els estereotips i prejudicis presents a l'aula i en els diferents àmbits relacionals de l'alumnat envers persones i col·lectius d'origens culturals diversos	Reflexionen críticament i deconstrueixen els estereotips i prejudicis presents a l'aula i en els diferents àmbits relacionals de l'alumnat envers persones i col·lectius d'origens culturals diversos
Valoren críticament i es posicionen en relació al tractament informatiu que es fa als mitjans de comunicació, Internet, xarxes socials, i altres espais d'informació i comunicació respecte als diferents col·lectius socials i culturals	Manifesten i defensen un tractament respectuós en relació als diferents col·lectius socials i culturals, en els espais d'informació i comunicació (mitjans de comunicació, Internet, xarxes socials...).
Analitzen i valoren críticament les actituds i comportaments etnocèntrics, xenòfobs i racistes que generen situacions de discriminació, exclusió, dominació o violència envers persones o grups per motiu del seu origen o pertinença al llarg de la història i en l'actualitat	Es posicionen críticament i rebutgen actituds i comportaments etnocèntrics, xenòfobs i racistes que generen situacions de discriminació, exclusió, dominació o violència envers persones o grups per motiu del seu origen o pertinença al llarg de la història i en l'actualitat
Proposta i disseny d'eines, mecanismes i recursos per detectar i prevenir comportaments i/o situacions de discriminació, exclusió, dominació o violència envers les persones i grups per motiu del seu origen o pertinença	Valoren críticament i apliquen diferents eines, mecanismes i recursos per detectar i prevenir comportaments i/o situacions de discriminació, exclusió, dominació o violència envers les persones i grups per motiu del seu origen o pertinença

SECUNDÀRIA

Bloc C: Models de convivència i inclusió social

Objectiu del bloc

Promoure relacions basades en el diàleg, l'equitat i el respecte amb la finalitat de contribuir a la construcció d'un model de convivència inclusiu que garanteixi els drets de les persones excloses o discriminades per motiu del seu origen o pertinença.

Continguts de final d'etapa

- Reivindicació i defensa de la participació en la presa de decisions i en la definició de normes per a la convivència de totes les persones i grups socials, sense exclusions per motiu d'origen o pertinença
- Interiorització i promoció de les habilitats socials per a la convivència intercultural en societats dinàmiques i canviants (comunicació, escolta activa, diàleg, empatia, provenció, resolució i transformació de conflictes, cooperació, flexibilitat, adaptabilitat)
- Establiment i promoció de relacions de convivència assertives i respectuoses amb totes les persones i grups socials, independentment del seu origen o pertinença
- Defensa i promoció dels drets propis i de les persones i col·lectius de l'entorn proper i del món, fent èmfasi en aquells relacionats amb el reconeixement de les minories i de la diversitat (lingüística, cultural, religiosa...).

SECUNDÀRIA

Desplegament continguts d'aprenentatge: *Models de convivència i inclusió social*

1er i 2on ESO	3er i 4art ESO
Reflexió crítica sobre els sistemes de presa de decisions (votacions, majories, consens) i la importància de la participació en la definició de normes per a la convivència de totes les persones i grups socials, sense exclusions per motiu d'origen o pertinença	Reivindicació i defensa de la participació en la presa de decisions i en la definició de normes per a la convivència de totes les persones i grups socials, sense exclusions per motiu d'origen o pertinença
Valoració crítica i assumpció de les habilitats socials per a la convivència intercultural en societats dinàmiques i canviants (comunicació, escolta activa, diàleg, empatia, provenció, resolució i transformació de conflictes, cooperació, flexibilitat, adaptabilitat)	Interiorització i promoció de les habilitats socials per a la convivència intercultural en societats dinàmiques i canviants (comunicació, escolta activa, diàleg, empatia, provenció, resolució i transformació de conflictes, cooperació, flexibilitat, adaptabilitat)
Construcció de relacions de convivència assertives i respectuoses amb totes les persones i grups socials independentment del seu origen o pertinença	Establiment i promoció de relacions de convivència assertives i respectuoses amb totes les persones i grups socials, independentment del seu origen o pertinença
Respecte i reivindicació dels drets propis i de les persones i col·lectius de l'entorn proper i del món, fent èmfasi en aquells relacionats amb el reconeixement de les minories i de la diversitat (lingüística, cultural, religiosa...)	Defensa i promoció dels drets propis i de les persones i col·lectius de l'entorn proper i del món, fent èmfasi en aquells relacionats amb el reconeixement de les minories i de la diversitat (lingüística, cultural, religiosa...).

SECUNDÀRIA

Criteris d'avaluació

1er i 2on ESO	3er i 4art ESO
Reflexionen críticament sobre els sistemes de presa de decisions (votacions, majories, consens) i la importància de la participació en la definició de normes per a la convivència de totes les persones i grups socials, sense exclusions per motiu d'origen o pertinença	Reivindiquen i defensen la participació en la presa de decisions i en la definició de normes per a la convivència de totes les persones i grups socials, sense exclusions per motiu d'origen o pertinença
Valoren críticament i assumeixen les habilitats socials per a la convivència intercultural en societats dinàmiques i canviants (comunicació, escolta activa, diàleg, empatia, provenció, resolució i transformació de conflictes, cooperació, flexibilitat, adaptabilitat)	Interioritzen i promouen les habilitats socials per a la convivència intercultural en societats dinàmiques i canviants (comunicació, escolta activa, diàleg, empatia, provenció, resolució i transformació de conflictes, cooperació, flexibilitat, adaptabilitat)
Construeixen relacions de convivència assertives i respectuoses amb totes les persones i grups socials independentment del seu origen o pertinença	Estableixen i promouen relacions de convivència assertives i respectuoses amb totes les persones i grups socials, independentment del seu origen o pertinença
Respecten i reivindiquen els drets propis i de les persones i col·lectius de l'entorn proper i del món, fent èmfasi en aquells relacionats amb el reconeixement de les minories i de la diversitat (lingüística, cultural, religiosa...)	Defensen i promouen els drets propis i de les persones i col·lectius de l'entorn proper i del món, fent èmfasi en aquells relacionats amb el reconeixement de les minories i de la diversitat (lingüística, cultural, religiosa...).

SECUNDÀRIA

Orientacions metodològiques i didàctiques

A continuació, proposem alguns principis metodològics i didàctics sobre els quals hauria de regir a l'hora de treballar de manera competencial aquest eix.

- **Enfocament integral de la persona**, és a dir, l'aprenentatge és un procés individual en què cadascú va construint la seva identitat i es va configurant èticament. Aquesta configuració ètica ha de reflectir un equilibri entre pensament (raó), sensibilitat (emoció) i moviment (acció). Per tant, l'acció educativa ha de fer èmfasi en desenvolupar pensaments, sentiments i comportaments proactius en l'alumnat.
- **Aproximació multidisciplinària a la construcció dels sabers**, és a dir, l'educació per al desenvolupament en l'àmbit escolar ha de basar-se en propostes educatives que permetin, potenciïn i harmonitzin diferents àmbits del saber. En aquest sentit, es pretén apropar a l'alumnat a la comprensió de **la complexitat del món que l'envolta per tal de donar resposta als reptes que li planteja**.
- **Protagonisme del alumnat en el procés d'aprenentatge**, és a dir, l'alumnat ha d'aconseguir progressivament un major nivell d'autonomia per tal de construir el seu projecte de vida individual i social. Per tant, el paper del professorat ha de ser d'acompanyament i de creació de les condicions pedagògiques necessàries per tal de capacitar l'alumnat en aquesta línia.
- **Acció i participació en el procés d'aprenentatge** de l'alumnat per fomentar la capacitat de transformar l'entorn i transformar-se, és a dir, l'aprenentatge hauria de basar-se en activitats i participació activa de l'alumnat.
- **Vivència i experiència per desenvolupar aprenentatges significatius**, és a dir, qualsevol aprenentatge nou ha de partir dels interessos de la persona. D'aquesta manera, aquests nous coneixements poden esdevenir en rellevants, funcionals i significatius per a la persona i, per tant, aplicables a la vida diària.

SECUNDÀRIA

- **Flexibilitat i contextualització didàctico-metodològica**, és a dir, l'acció educativa ha de ser adequada a les diferents característiques, ritmes d'aprenentatge i nivells de l'alumnat, les seves circumstàncies concretes i el seu moment vital.
- En la mateixa línia, l'educació per al desenvolupament ha de promoure l'ús de diferents estratègies didàctiques que fomentin **la curiositat, la indagació, la reflexió, la contrastació, el intercanvi, la sensibilització i la transformació de la realitat** que ens envolta.

Tanmateix, destaquem algunes estratègies i tècniques didàctiques que facilitaran l'adquisició dels continguts d'aprenentatge (coneixements, habilitats, procediments, actituds i valors) que presenta aquest eix temàtic. En aquest sentit, caldria promoure principalment:

- Estratègies per a l'autoconeixement i el desenvolupament personal
  - Clarificació de valors
  - Autobiografies
  - Diaris personals
  - Enfocament socioafectiu
  - Teatre social
- Estratègies participativo - dialògiques
  - Pluja d'idees
  - Diàlegs simultanis
  - Grups de discussió
  - Debats
  - Seminaris
- Estratègies per a l'anàlisi crítica de la realitat
  - Estudi de casos o situacions
  - Dilemes morals
  - Dramatitzacions
- Estratègies d'interdependència positiva
  - Treball cooperatiu
  - Tutoria entre iguals
  - Cooperatiu per experts